

Tento dokument slúži čisto na potrebu dokumentácie a inštitúcie nenesú nijakú zodpovednosť za jeho obsah

► **B** **NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1107/2006**
 z 5. júla 2006
o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave
(Text s významom pre EHP)
(Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 1)

Opravené a doplnené:

► **C1** Korigendum, Ú. v. EÚ L 26, 26.1.2013, s. 34 (1107/2006)

▼B

**NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES)
č. 1107/2006**

z 5. júla 2006

**o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou
pohyblivosťou v leteckej doprave**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 80 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Jednotný trh v oblasti leteckých služieb by mal slúžiť všetkým občanom rovnako. Následne by zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, či už v dôsledku postihnutia, veku alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, mali mať porovnateľné možnosti leteckej dopravy s tými, ktoré majú ostatní občania. Zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou majú rovnaké právo na voľný pohyb, slobodu výberu a nediskrimináciu ako všetci ostatní občania. Táto zásada sa vzťahuje na leteckú dopravu, ako aj na ďalšie oblasti života.
- (2) Zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou by preto mali mať prístup k doprave a nemali by byť odmietnuté z dôvodu ich zdravotného postihnutia alebo nedostatočnej pohyblivosti, s výnimkou dôvodov bezpečnosti a na základe zákona. Pred prijatím rezervácie pre zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou by leteckí dopravcovia, ich zástupcovia a prevádzkovatelia zázajdu mali vynaložiť primerané úsilie s cieľom zistiť, či existuje dôvod z hľadiska bezpečnosti, ktorý by bránil tomu, aby takéto osoby boli prijaté na dané lety.
- (3) Toto nariadenie by sa nemalo dotknúť ostatných práv cestujúcich založených právnymi predpismi Spoločenstva, najmä smernicou Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb ⁽³⁾ a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 24, 31.1.2006, s. 12.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 15. decembra 2005 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 9. júna 2006.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 158, 23.6.1990, s. 59.

▼B

alebo veľkého meškania letov ⁽¹⁾. V prípade, že rovnaká udalosť by bola príčinou vzniku rovnakého nároku na náhradu nákladov alebo na zmenu rezervácie na základe jedného z týchto právnych predpisov, ako aj na základe tohto nariadenia, daná osoba by mala mať možnosť uplatniť toto právo iba raz, podľa vlastného uváženia.

- (4) S cieľom umožniť, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mali možnosť cestovať leteckou dopravou porovnateľne s dopravou, ktorú využívajú ostatní občania, mali by sa na letiskách i na palube lietadiel poskytovať asistenčné služby zamerané na ich osobitné potreby, a to prostredníctvom zabezpečenia nevyhnutných pracovných síl a zariadení. V záujme sociálneho začlenenia by príslušné osoby mali mať možnosť využívať tieto služby bez dodatočných poplatkov.
- (5) Asistenčné služby poskytované na letiskách na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, by okrem iného mali umožňovať zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou presun z určeného miesta príchodu na letisku k lietadlu a z lietadla na určené miesto odchodu z letiska vrátane nástupu na palubu a výstupu z lietadla. Tieto miesta by mali byť vyhradené aspoň pri hlavných vstupoch do budov terminálov, pri odbavovacích priehradkách, na železničných staniaciach, zastávkach električiek, metra a autobusov, na stanovištiach taxíkov a ďalších výstupných miestach a na letiskových parkoviskách. Asistenčné služby by mali byť organizované tak, aby sa predišlo akémukoľvek prerušeniu alebo oneskoreniu, a zároveň aby v celom Spoločenstve bola zabezpečená ich vysoká a rovnocenná úroveň pri najlepšom využití zdrojov bez ohľadu na dotknuté letisko alebo dopravcu.
- (6) Aby sa dosiahli tieto ciele, za zabezpečenie asistenčných služieb vysokej kvality by mal zodpovedať jeden centrálny orgán. Keďže riadiace orgány letísk zohrávajú pri poskytovaní služieb na svojich letiskách hlavnú úlohu, túto celkovú zodpovednosť by mali niesť ony.
- (7) Samotné riadiace orgány letísk môžu poskytovať pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou. Vzhľadom na pozitívnu úlohu, ktorú v minulosti zohrali niektorí prevádzkovatelia a leteckí dopravcovia, môžu riadiace orgány uzatvárať s tretími osobami zmluvy o zabezpečení takýchto asistenčných služieb bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie príslušných právnych predpisov Spoločenstva, vrátane predpisov o verejnom obstarávaní.
- (8) Služby by mali byť financované spôsobom, ktorý by rozdelil finančné bremeno rovným dielom medzi všetkých cestujúcich využívajúcich jedno letisko, a tak neodradil zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou od využitia leteckej dopravy. ► **CI** Najefektívnejším spôsobom financovania sa zdá byť poplatok vybraný od každej leteckej spoločnosti, ktorá využíva letisko, úmerne k počtu cestujúcich, ktorých prepraví na letisko a z letiska. ◀

(¹) Ú. v. EÚ L 46, 17.2.2004, s. 1.

▼B

- (9) S cieľom zabezpečiť predovšetkým to, aby poplatky uložené leteckému dopravcovi boli primerané asistenčným službám poskytovaným zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a aby tieto poplatky neslúžili na financovanie činnosti riadiaceho orgánu, ktoré nesúvisia s poskytovaním týchto asistenčných služieb, takéto poplatky by sa mali schváliť a uplatňovať transparentným spôsobom. Smernica Rady 96/67/ES z 15. októbra 1996 o prístupe k trhu služieb pozemnej obsluhy na letiskách Spoločenstva ⁽¹⁾ a predovšetkým ustanovenia o rozdelení účtov by sa preto mali uplatňovať, ak to nie je v rozpore s týmto nariadením.
- (10) Pri organizácii poskytovania asistenčných služieb zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a výcviku svojich zamestnancov by letiská a leteckí dopravcovia mali brať do úvahy dokument č. 30 Európskej konferencie civilného letectva („ECAC“), časť I, oddiel 5 a jeho prílohy, najmä Etický kódex pre pozemnú manipuláciu pre osoby so zníženou pohyblivosťou, ako je uvedený v jeho prílohe J v čase prijatia tohto nariadenia.
- (11) Pri rozhodovaní o podobe nových letísk a terminálov a v rámci zásadnej modernizácie by riadiace orgány letísk mali, ak je to možné, zohľadniť potreby zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou. Leteckí dopravcovia by tiež mali, ak je to možné, zohľadniť takéto potreby pri rozhodovaní o zámeroch na nové a modernizované lietadlá.
- (12) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov ⁽²⁾ by sa mala prísne dodržiavať v záujme zaručenia rešpektovania súkromia zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou a na zabezpečenie toho, aby požadované informácie slúžili výlučne na splnenie povinností asistenčných služieb stanovených v tomto nariadení a neboli použité proti cestujúcim požadujúcim dané služby.
- (13) Všetky dôležité informácie poskytované cestujúcim v leteckej doprave by sa mali poskytovať aj v alternatívnej podobe, ktorá je dostupná zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, a mali by byť aspoň v rovnakých jazykových verziách ako informácie, ktoré sú prístupné ostatným cestujúcim.
- (14) V prípade poškodenia invalidných vozíkov alebo iných pojazdných alebo pomocných zariadení na letisku alebo pri preprave na palube lietadla, by sa cestujúcemu, ktorému toto zariadenie patrí, mala nahradiť škoda v súlade s medzinárodnými a vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Spoločenstva.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 272, 25.10.1996, s. 36. Smernica zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Ú. v. EÚ L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31. Smernica zmenená a doplnená nariadením (ES) č. 1882/2003.

▼B

- (15) Členské štáty by mali kontrolovať a zabezpečiť súlad s týmto nariadením a určiť vhodný výkonný orgán. Táto kontrola by nemala ovplyvniť práva zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou uplatniť si na súde nárok na právne zadosťučinenie na základe vnútroštátnych právnych predpisov.
- (16) Je dôležité, aby zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou, ktorá sa domnieva, že toto nariadenie bolo porušené, mohla na to upozorniť riadiaci orgán letiska alebo dotknutého leteckého dopravcu. Ak zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou nedosiahne takýmto spôsobom zadosťučinenie, mala by mať možnosť obrátiť sa so sťažnosťou na orgán alebo orgány, ktoré na tento účel určí príslušný členský štát.
- (17) Sťažnosti týkajúce sa asistenčných služieb na letiskách by sa mali zasielať orgánu alebo orgánom určeným na výkon tohto nariadenia členským štátom, v ktorom sa dané letisko nachádza. Sťažnosti týkajúce sa asistenčných služieb poskytovaných leteckým dopravcom by sa mali zasielať orgánu alebo orgánom určeným na výkon tohto nariadenia členským štátom, ktorý danému leteckému dopravcovi udelil prevádzkovú licenciu.
- (18) Členské štáty by mali stanoviť sankcie za porušenia tohto nariadenia a zabezpečiť ich uplatňovanie. Tieto sankcie, medzi ktoré by mohol patriť príkaz vyplatiť náhradu danej osobe, by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (19) Keďže ciele tohto nariadenia, a to zabezpečiť vysokú a rovnocennú úroveň ochrany a asistenčných služieb vo všetkých členských štátoch a zabezpečiť, aby hospodárske subjekty pôsobili na jednotnom trhu v rovnakých podmienkach, nemožno dostatočne dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu ich rozsahu alebo účinkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (20) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a zachováva zásady uvedené najmä v Charte základných práv Európskej únie.
- (21) Opatrenia týkajúce sa lepšej spolupráce pri využívaní letiska v Gibraltári boli prijaté Španielskym kráľovstvom a Veľkou Britániou v Londýne 2. decembra 1987 v rámci spoločného vyhlásenia ministrov zahraničných vecí týchto dvoch krajín. Tieto opatrenia sa ešte nezačali uplatňovať.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Cieľ a rozsah

1. Toto nariadenie vytvára pravidlá ochrany a poskytovania asistenčných služieb pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou

▼B

pohyblivosťou v leteckej doprave s cieľom ochrániť ich pred diskrimináciou a zabezpečiť, aby im boli poskytnuté asistenčné služby.

2. Ustanovenia tohto nariadenia sa vzťahujú na zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, ktoré využívajú alebo majú v úmysle využiť komerčné služby leteckej dopravy pri odlete, prilete alebo tranzite cez letisko, ktoré sa nachádza na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva.

3. Články 3, 4 a 10 sa tiež uplatňujú na cestujúcich, ktorí odlietajú z letiska nachádzajúceho sa v tretej krajine na letisko nachádzajúce sa na území členského štátu, na ktoré sa vzťahuje zmluva, ak prevádzkujúci dopravca je leteckým dopravcom Spoločenstva.

4. Toto nariadenie sa nedotýka práv cestujúcich založených smernicou 90/314/EHS a na základe nariadenia (ES) č. 261/2004.

5. V prípadoch, ak sú ustanovenia tohto nariadenia v rozpore s ustanoveniami smernice 96/67/ES, majú prednosť ustanovenia tohto nariadenia.

6. Uplatňovanie tohto nariadenia na letisko v Gibraltári sa vykladá v tom zmysle, že ním nie sú dotknuté príslušné právne pozície Španielskeho kráľovstva a Veľkej Británie v súvislosti so sporom týkajúcim sa zvrchovanosti na území, na ktorom sa nachádza toto letisko.

7. Uplatňovanie tohto nariadenia na letisko v Gibraltári by malo byť odložené, pokiaľ sa nezačnú uplatňovať opatrenia obsiahnuté v spoločnom vyhlásení ministrov zahraničných vecí Španielskeho kráľovstva a Veľkej Británie z 2. decembra 1987. Vlády Španielska a Veľkej Británie informujú Radu o dátume začatia uplatňovania týchto opatrení.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú nasledovné vymedzenia pojmov:

- a) „Zdravotne postihnuté osoby“ alebo „osoby so zníženou pohyblivosťou“ sú osoby, ktorých pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená kvôli akémukoľvek fyzickému postihnutiu (poškodeniu orgánov zmyslového vnímania alebo pohybového ústrojenstva, trvalému alebo dočasnému), duševnému postihnutiu alebo poškodeniu alebo inému dôvodu postihnutia, alebo veku, a ktorých situácia si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôsobenie služieb, ktoré sú k dispozícii pre všetkých cestujúcich, ich potrebám.
- b) „Letecký dopravca“ označuje podnik leteckej dopravy s platnou licenciou na prevádzkovanie dopravy.
- c) „Prevádzkujúci letecký dopravca“ označuje leteckého dopravcu, ktorý uskutočňuje alebo plánuje uskutočniť let na základe zmluvy o preprave s pasažierom alebo v mene inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá s týmto pasažierom uzavrela zmluvu o preprave.

▼ B

- d) „Letecký dopravca Spoločenstva“ označuje leteckého dopravcu s platnou licenciou na vykonávanie leteckej dopravy, udelenou členským štátom podľa nariadenia Rady (EHS) č. 2407/92 z 23. júla 1992 o licenciách leteckých dopravcov ⁽¹⁾.
- e) „Prevádzkovateľ zázajdu“ označuje okrem leteckého dopravcu aj organizátora alebo maloobchodníka v zmysle článku 2 ods. 2 a 3 smernice 90/314/EHS.
- f) „Riadiaci orgán letiska“ alebo „riadiaci orgán“ označuje orgán, ktorého hlavnou úlohou je na základe vnútroštátnych predpisov správa a riadenie infraštruktúry letiska a koordinácia a riadenie činností rôznych prevádzkovateľov prítomných na príslušnom letisku alebo v letiskovom systéme.
- g) „Užívateľ letiska“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá je zodpovedná za leteckú prepravu cestujúcich z/na príslušné letisko.
- h) „Výbor užívateľov letiska“ znamená výbor zástupcov užívateľov letiska alebo organizáciu, ktorá ich zastupuje.
- i) „Rezervácia“ znamená skutočnosť, že cestujúci má letenku alebo iný dôkaz o prijatí rezervácie a o registrácii leteckým dopravcom alebo prevádzkovateľom zázajdu.
- j) „Letisko“ znamená ktorúkoľvek časť povrchu špeciálne prispôbeneho na pristávanie, vzlietnutie a manévrovanie lietadla, vrátane pomocných zariadení súvisiacich s uvedenými operáciami v súlade s požiadavkami prevádzky lietadiel a služieb, vrátane zariadení potrebných pri asistencii komerčným leteckým spoločnostiam.
- k) „Parkovisko letiska“ znamená parkovisko na území letiska alebo pod priamou kontrolou riadiaceho orgánu letiska, ktoré slúži priamo cestujúcim využívajúcim toto letisko.
- l) „Komerčná letecká dopravná služba“ znamená službu leteckej prepravy cestujúcich prevádzkovanú leteckým dopravcom na pravidelných alebo mimoriadnych letoch, ponúkaných verejnosti za úhradu samostatne alebo ako súčasť balíka.

*Článok 3***Predchádzanie odmietnutiu prepravy**

Letecký dopravca, jeho zástupca ani prevádzkovateľ zázajdu nesmú z dôvodov postihnutia alebo zníženej pohyblivosti odmietnuť:

- a) prijať rezerváciu letu z letiska alebo na letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie;
- b) vziať na palubu lietadla zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou na takomto letisku za predpokladu, že daná osoba má platnú letenku a rezerváciu.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 240, 24.8.1992, s. 1.

Článok 4

Výnimky, osobitné podmienky a informácie

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 3, môže letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu odmietnuť prijať výlučne na základe zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti rezerváciu alebo nástup na palubu lietadla zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou:

- a) aby sa splnili platné bezpečnostné požiadavky určené medzinárodnými alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo právnymi predpismi Spoločenstva alebo aby sa splnili bezpečnostné požiadavky určené orgánom, ktorý danému leteckému dopravcovi vydal osvedčenie leteckého prevádzkovateľa;
- b) ak veľkosť lietadla alebo jeho dverí nedovoľuje nástup alebo prepravu zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.

V prípade odmietnutia rezervácie z dôvodov uvedených v písmenách a) alebo b) prvého pododseku, letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu vynaložia primerané úsilie s cieľom poskytnúť dotknutej osobe prijateľnú alternatívu.

Zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ktorej bol odmietnutý vstup na palubu lietadla z dôvodu jej zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti, a osobe, ktorá sprevádza túto osobu podľa odseku 2 tohto článku, sa ponúkne právo na náhradu alebo presmerovanie, ako sa uvádza v článku 8 nariadenia (ES) č. 261/2004. Právo na možnosť spätočného letu alebo presmerovania je podmienené splnením všetkých bezpečnostných požiadaviek.

2. Na základe rovnakých podmienok, ako sú uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. a) letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu môžu vyžadovať, aby zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádzala ďalšia osoba, ktorá je schopná poskytnúť pomoc, ktorú uvedená osoba potrebuje.

3. Letecký dopravca alebo jeho zástupca zverejní v prístupnej forme a najmenej v tých istých jazykoch, v ktorých poskytuje informácie ostatným cestujúcim, bezpečnostné pravidlá, ktoré platia pri preprave zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou, ako aj všetky obmedzenia ich prepravy alebo prepravy mobilných pomôcok z dôvodu veľkosti lietadla. Prevádzkovateľ zázajdu poskytne bezpečnostné pravidlá a obmedzenia týkajúce sa letov zahrnutých v balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ktoré organizuje, predáva alebo ponúka na predaj.

4. Keď letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu uplatní výnimku podľa odsekov 1 alebo 2, okamžite informuje zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou o dôvodoch, ktoré ho k tomu viedli. Letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu tieto dôvody písomne oznámia do piatich dní od podania žiadosti zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou.

▼B*Článok 5***Určenie miest príchodu a odchodu**

1. V spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska, ak existuje, a organizáciami, ktoré zastupujú cestujúcich so zdravotným postihnutím a so zníženou pohyblivosťou, riadiaci orgán letiska určí miesta príchodu a odchodu v rámci areálu letiska alebo na mieste pod priamou kontrolou riadiaceho orgánu vnútri a mimo budov terminálov, na ktorých môžu zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou jednoduchým spôsobom oznámiť svoj príchod na letisko a požiadať o asistenčné služby.

2. Miesta príchodu a odchodu uvedené v odseku 1 sú jasne označené a ponúkajú v prístupnej forme základné informácie o letisku.

*Článok 6***Prenos informácií**

1. Leteckí dopravcovia, ich zástupcovia a prevádzkovatelia zázajdu prijímú na všetkých svojich predajných miestach na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, vrátane predaja cez telefón a internet, všetky opatrenia potrebné na prijatie oznámenia zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou o potrebe asistenčných služieb.

2. Keď letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu prijme oznámenie o potrebe asistenčných služieb najneskôr 48 hodín pred uverejneným časom odletu, podá o tom informáciu najneskôr 36 hodín pred uverejneným časom odletu:

- a) riadiacim orgánom letísk odletu, príletu a tranzitu a
- b) prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, ak rezervácia nebola uskutočnená prostredníctvom neho, pokiaľ nie je v čase oznámenia známy prevádzkujúci letecký dopravca, pričom v tomto prípade sa mu informácia podá čo najskôr.

3. Vo všetkých iných prípadoch, ako sú prípady uvedené v odseku 2, podá letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu informáciu čo najskôr.

4. Čo najskôr po odlete lietadla oznámi prevádzkujúci letecký dopravca riadiacemu orgánu cieľového letiska v prípade, že sa nachádza na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, počet zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou na palube lietadla, ktoré potrebujú asistenčné služby uvedené v prílohe I, ako aj druh týchto služieb.

*Článok 7***Právo na asistenčné služby na letiskách**

1. Keď sa zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou dostaví na letisko k odletu, riadiaci orgán letiska je zodpovedný za zabezpečenie poskytnutia asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby mohla nastúpiť na rezervovaný let, za

▼B

predpokladu, že osobitná potreba takýchto služieb sa príslušnému leteckému dopravcovi, jeho zástupcovi alebo prevádzkovateľovi zájazdu oznámila aspoň 48 hodín pred uverejneným časom odletu. Toto oznámenie sa vzťahuje aj na spätočný let, ak let tam aj späť bol dojednaný s tým istým leteckým dopravcom.

2. V prípade, ak je potrebná pomoc slepeckého psa s osvedčením, tento sa prijme na palubu lietadla, pokiaľ o tom bol informovaný letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zájazdu v súlade s platnými vnútroštátnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prepravu slepeckých psov na palube lietadla, ak takéto predpisy existujú.

3. V prípade, že sa oznámenie v súlade s odsekom 1 neuskutoční, riadiaci orgán urobí všetko preto, aby poskytol asistenčné služby uvedené v prílohe I tak, aby príslušná osoba mohla nastúpiť na svoj rezervovaný let.

4. Ustanovenia odseku 1 platia pod podmienkou, že:

a) osoba sa prezentuje pri odbavovacej priehradke:

i) a je zaevidovaná leteckým dopravcom alebo prevádzkovateľom zájazdu vopred a písomne (vrátane elektronických prostriedkov) v stanovenom čase alebo

ii) ak čas nebol stanovený, najneskôr hodinu pred uverejneným časom odletu, alebo

b) osoba príde na miesto v rámci areálu letiska, určené v súlade s článkom 5:

i) a je zaevidovaná leteckým dopravcom, jeho zástupcom alebo prevádzkovateľom zájazdu vopred a písomne (vrátane elektronických prostriedkov) v stanovenom čase alebo

ii) ak čas nebol zmluvne stanovený, najneskôr dve hodiny pred uverejneným časom odletu.

5. Keď zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou prechádza cez letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, alebo prestupuje z letu, na ktorý má rezerváciu od leteckého dopravcu či prevádzkovateľa zájazdu, riadiaci orgán letiska je zodpovedný za zabezpečenie poskytnutia asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby osoba mohla nastúpiť na rezervovaný let.

6. Pri prilete zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou na letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, je riadiaci orgán letiska zodpovedný za poskytnutie asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby sa osoba mohla dostať na miesto odchodu z letiska uvedené v článku 5.

7. Poskytnutá pomoc je čo najviac prispôbená špecifickým potrebám jednotlivých cestujúcich.

Článok 8

Zodpovednosť za asistenčné služby na letiskách

1. Riadiaci orgán letiska je zodpovedný za to, aby zabezpečil zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou poskytnutie asistenčných služieb uvedených v prílohe I bez dodatočných poplatkov.

▼B

2. Asistenčné služby môže poskytovať samotný riadiaci orgán. Riadiaci orgán môže v rámci svojej kompetencie a vždy dbajúc o splnenie noriem kvality uvedených v článku 9 ods. 1, alternatívne uzavrieť s jednou alebo viacerými stranami zmluvu o poskytovaní asistenčných služieb. V spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, môže riadiaci orgán uzavrieť takúto zmluvu alebo zmluvy z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť aj zo strany leteckého dopravcu, zohľadňujúc pritom existujúce služby na príslušnom letisku. V prípade zamietnutia takejto žiadosti poskytne riadiaci orgán písomné odôvodnenie.

3. Riadiaci orgán letiska môže na nediskriminačnom základe vyrubiť užívateľom letiska osobitný poplatok, aby tak financoval dané asistenčné služby.

4. Tento osobitný poplatok je primeraný, odvodený od nákladov, prehľadný a určený riadiacim orgánom letiska v spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, alebo iného príslušného orgánu. ►C1 Je pomerne rozdelený medzi užívateľov letiska v závislosti od celkového počtu všetkých cestujúcich, ktorých každý z nich prepraví na dané letisko a z daného letiska. ◄

5. Riadiaci orgán letiska oddelí účtovníctvo týkajúce sa jeho činnosti v súvislosti s asistenčnými službami poskytovanými zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou od účtovníctva týkajúceho sa jeho ostatnej činnosti, v súlade s platnými obchodnými zvyklosťami.

6. Riadiaci orgán letiska sprístupní užívateľom letiska prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, alebo inému príslušnému orgánu, ako aj orgánu (orgánom) zodpovednému za výkon tohto nariadenia uvedenému v článku 14 výročný prehľad poplatkov prijatých a vynaložených za asistenčné služby poskytované zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou overený audítorom.

*Článok 9***Normy kvality asistenčných služieb**

1. Okrem letísk, na ktorých sú ročné výkony menej ako 150 000 pohybov v komerčných leteckých dopravných službách pri preprave cestujúcich, riadiaci orgán v spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, a organizácií, ktoré zastupujú zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, stanoví normy kvality asistenčných služieb uvedených v prílohe I a určí zdroje potrebné na ich plnenie.

2. Pri stanovovaní týchto noriem je potrebné v plnej miere zohľadniť medzinárodne uznávané zásady a etické kódexy, ktoré sa týkajú uľahčenia dopravy zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou, najmä Etický kódex ECAC pre pozemnú manipuláciu pre osoby so zníženou pohyblivosťou.

3. Riadiaci orgán letiska svoje normy kvality uverejňuje.

4. Letecký dopravca a riadiaci orgán letiska sa môžu dohodnúť, že pre cestujúcich, ktorých letecký dopravca dopraví z a na letisko, poskytne riadiaci orgán letiska asistenčné služby na vyššej úrovni, ako

▼B

je úroveň stanovená v normách uvedených v odseku 1, alebo poskytnuté doplnkové asistenčné služby k službám uvedeným v prílohe I.

5. Riadiaci orgán letiska môže, s cieľom financovať takéto služby vyššej úrovne alebo doplnkové služby, vymerať leteckému dopravcovi doplnkový poplatok k poplatku uvedenému v článku 8 ods. 3, ktorý je prehľadný, odvodený od nákladov a určený po porade s príslušným leteckým dopravcom.

*Článok 10***Asistenčné služby leteckých dopravcov**

Letecký dopravca poskytuje zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ktorá odlieta, prichádza alebo prechádza cez letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, asistenčné služby uvedené v prílohe II bez dodatočných poplatkov za predpokladu, že táto osoba spĺňa podmienky ustanovené v článku 7 ods. 1, 2 a 4.

*Článok 11***Školenia**

Leteckí dopravcovia a riadiace orgány letiska:

- a) zabezpečujú, aby boli všetci ich zamestnanci vrátane tých, ktorých zamestnáva subdodávateľ, poskytujúci priamu pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, oboznámení s tým, ako plniť potreby osôb s rôznym zdravotným postihnutím alebo zníženou pohyblivosťou;
- b) poskytujú všetkým svojim zamestnancom pracujúcim na letisku, ktorí prichádzajú do priameho styku s cestujúcou verejnosťou, školenia o nediskriminácii a informujú ich o zdravotných postihnutiach;
- c) zabezpečujú, aby sa všetci noví zamestnanci pri nástupe do zamestnania zúčastnili školení v súvislosti s otázkami zdravotného postihnutia a aby boli ich zamestnanci v prípade potreby doškolení.

*Článok 12***Náhrady za stratené alebo zničené invalidné vozíky, iné mobilné pomôcky a pomocné zariadenia**

V prípade straty alebo poškodenia invalidných vozíkov, iných mobilných pomôcok alebo pomocných zariadení na letisku alebo pri preprave na palube lietadla sa cestujúcemu, ktorému toto zariadenie patrí, nahradí škoda v súlade s medzinárodnými a vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Spoločenstva.

▼B*Článok 13***Vylúčenie vzdania sa práva**

Povinnosti voči zdravotne postihnutej osobe a osobe so zníženou pohyblivosťou podľa tohto nariadenia sa neobmedzujú, ani sa ich nemožno vzdať.

*Článok 14***Orgán výkonu a jeho úlohy**

1. Každý členský štát určí orgán alebo orgány zodpovedné za výkon tohto nariadenia, pokiaľ ide o lety uskutočnené z a na letiská nachádzajúce sa na jeho území. V prípade potreby prijme tento orgán alebo orgány opatrenia potrebné na zabezpečenie rešpektovania práv zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou, vrátane súladu s normami kvality uvedenými v článku 9 ods. 1. Členské štáty oznámia Komisii, ktorý orgán alebo orgány určili.

2. Členské štáty ustanovia v prípade potreby, že orgán alebo orgány zodpovedné za výkon tohto nariadenia určené podľa odseku 1 zabezpečujú aj dostatočné uplatňovanie článku 8 vrátane predpisov o poplatkoch s cieľom zamedziť nekalej hospodárskej súťaži. Na tento účel môžu vytvoriť aj osobitný orgán.

*Článok 15***Prejednávanie sťažností**

1. Zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou, ktorá sa domnieva, že toto nariadenie bolo porušené, môže na túto skutočnosť podľa okolností upozorniť riadiaci orgán letiska alebo dotknutého leteckého dopravcu.

2. Ak zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou takýmto spôsobom nedosiahne zadost'učinenie, sťažnosti v súvislosti s údajným porušením tohto nariadenia sa môžu podávať na ktoromkoľvek orgáne alebo orgánoch určených na základe článku 14 ods. 1 alebo ktorémukoľvek príslušnému orgánu určenému členským štátom.

3. Orgán členského štátu, ktorému je doručená príslušná sťažnosť, ktorá je v pôsobnosti orgánu určeného v inom členskom štáte, postúpi túto sťažnosť orgánu v tomto inom členskom štáte.

4. Členské štáty prijímajú opatrenia na informovanie zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou o ich právach na základe tohto nariadenia a o možnosti podať sťažnosť určenému orgánu alebo orgánom.

*Článok 16***Sankcie**

Členské štáty stanovujú pravidlá o sankciách za porušenia tohto nariadenia a prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

▼B

Členské štáty oznámia Komisii príslušné predpisy a bezodkladne ju informujú o všetkých ich následných zmenách a doplneniach.

*Článok 17***Podávanie správ**

Komisia podá najneskôr do 1. januára 2010 správu Európskemu parlamentu a Rade o fungovaní a účinkoch tohto nariadenia. K správe sú v prípade potreby priložené legislatívne návrhy, ktorými sa ustanovenia tohto nariadenia podrobnejšie vykonávajú alebo revidujú.

*Článok 18***Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa s účinnosťou od 26. júla 2008, okrem článkov 3 a 4, ktoré sa uplatňujú s účinnosťou od 26. júla 2007.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

*PRÍLOHA I***Asistenčné služby v pôsobnosti riadiacich orgánov letísk**

Asistenčné služby a úpravy potrebné na to, aby sa zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou umožnilo:

- oznámiť ich príchod na letisko a ich žiadosť o asistenčné služby na určených miestach vnútri a mimo budov terminálov uvedených v článku 5,
- presunúť sa z určeného miesta k odbavovacej priehradke,
- prejsť odbavovacím postupom a dať zaregistrovať batožinu,
- presunúť sa od odbavovacej priehradky do lietadla po absolvovaní pasovej, colnej a bezpečnostnej kontroly,
- v prípade potreby nastúpiť na palubu lietadla s pomocou výtáhov, invalidných vozíkov alebo inej nutnej pomoci,
- presunúť sa odo dvier lietadla na svoje sedadlo,
- uložiť a opäť prevziať batožinu na palube lietadla,
- presunúť sa od svojho sedadla ku dverám lietadla,
- v prípade potreby vystúpiť z lietadla s pomocou výtáhov, invalidných vozíkov alebo inej nutnej pomoci,
- presunúť sa z lietadla do haly na príjem batožiny a prevziať batožinu, po absolvovaní pasovej, colnej a bezpečnostnej kontroly,
- presunúť sa z haly na príjem batožiny na určené miesto,
- stihnúť letecký prípoj v prípade tranzitu, podľa potreby s asistenčnými službami počas letu a na letisku vnútri budovy terminálu a medzi jednotlivými budovami terminálov,
- v prípade potreby sa presunúť na toalety.

V prípade, ak zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádza iná osoba, tejto osobe musí byť na žiadosť umožnené poskytnúť potrebnú pomoc na letisku a počas nástupu a výstupu z lietadla.

Pozemná obsluha všetkých potrebných mobilných pomôcok, vrátane zariadení ako sú elektrické invalidné vozíky, pričom toto podlieha oznámeniu 48 hodín vopred a možným obmedzeniam, pokiaľ ide o miesto na palube lietadla, ako aj uplatňovaniu príslušných právnych predpisov týkajúcich sa nebezpečného tovaru.

Dočasné poskytnutie náhrady za zničené alebo stratené mobilné pomôcky, hoci nie nevyhnutne podľa zásady rovnaké za rovnaké.

Prípadná pozemná obsluha slepeckých psov s osvedčením.

Oznámenie informácií potrebných na let prístupnými formami.

▼ B*PRÍLOHA II***Asistenčné služby leteckých dopravcov**

Preprava slepeckých psov s osvedčením na palube lietadla, v súlade s vnútroštátnymi predpismi.

Okrem lekárskeho zariadenia doprava najviac dvoch kusov mobilnej pomôcky na zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou, vrátane elektrických invalidných vozíkov, pričom toto podlieha oznámeniu 48 hodín vopred a možným obmedzeniam, pokiaľ ide o miesto na palube lietadla, ako aj uplatňovaniu príslušných právnych predpisov o nebezpečných tovaroch.

Oznámenie podstatných informácií potrebných na let prístupnými formami.

Vynaloženie primeraného úsilia na to, aby boli sedadlá pridelené cestujúcim na žiadosť, podľa jednotlivých potrieb zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou a s prihliadnutím na bezpečnostné pravidlá a voľné miesta.

V prípade potreby pomoc pri presune na toalety.

V prípade, že zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádza iná osoba, urobí letecký dopravca všetko pre to, aby mohla sedieť vedľa zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.